

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 6 maart 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Liefstinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Schokking, Spitzen, Teulings, In't Veld en Wyers (Minister Stikker is afwezig in verband met een reis naar het buitenland).

Tevens is aanwezig: Mr. N.S. Blom, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

Secretariaat Ministerraad: Dr. M.J. Prinsen, Secretaris en Drs. J. Middelburg,

Adjunct-Secretaris.

- - -

3. Uniezaken

a. *Nederlandse leden van de gemengde commissie voor culturele zaken* (#Zie ook notulen MR 13/3/50, punt 1a.2°.)

De Raad besluit op voorstel van minister Rutten, dat als leden van de Nederlandse delegatie in de gemengde commissie voor culturele zaken zullen worden voorgedragen: Mr. H.J. Reinink (OKW, vervanger Dr. F. Bender), Hr. van Diffelen (Minuor, vervanger A. van Velsen), Mr. Ph.H.M. Werner (Soc. Zaken, vervanger Mr. F.J.J. Besier), Prof.Dr. C.C. Berg (Stichting voor Culturele Samenwerking, vervangers Prof. Dr. F.L.R. Sassen en Prof.Dr. J.H.A. Logemann), Prof.Dr. J.H. Bavinck (Zending, vervanger Prof. Dr. J.M.J. Schepper), Pater Dr. N. Perquin (Missie, vervanger Pater N. Neyens M.S.C.) en Ir. van Aken (Technische Wetenschappen, vervanger Prof.Dr. C.B. Biezeno).

b. *Ministersconferentie in Djakarta* (Zie notulen MR 27 Febr. 1950, punt 3f. #Zie ook notulen RAVI 9/3/50, punt 2c.)

De Minister-President is tot het besluit gekomen niet naar de Ministersconferentie te zullen gaan, aangezien reeds vele Ministers afwezig zullen zijn en de mogelijkheid bestaat, dat ten aanzien van de OEEC nieuwe plannen zullen moeten worden besproken.

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat van de HC een telegram is ontvangen, waaruit blijkt, dat de Regering van de RIS wenst, dat de Ministersconferentie 5 dagen wordt uitgesteld. Spreker stelt voor te antwoorden, dat de Nederlandse Regering noodgedwongen hierin zal berusten. De Raad verklaart zich hiermede accoord.

Minister *Van Maarseveen* merkt vervolgens op, dat de HC in een telegram van 4 Maart mededeelt, dat de Regering van de RIS op de Ministersconferentie niet zou willen spreken over de vervanging van het Hoofd der Unie. De HC ondersteunt deze gedachte. Spreker zou er bezwaar tegen hebben, indien de wederpartij zou dicteren wat wel en wat niet op de agenda van de Ministersconferentie zal worden geplaatst. Minister *Van Schaik* vraagt zich af of niet van Nederlandse zijde kan worden gevraagd dit punt op de agenda te plaatsen met de bedoeling hiermede een commissie te belasten. De Minister-President merkt op, dat voor het geval men de agenda inperkt men zal moeten bespreken hoe bepaalde onderwerpen zullen worden behandeld. Dit opent de mogelijkheid ook over deze kwestie van het regentschap te spreken.

Minister *Van Maarseveen* acht het eveneens wenselijk het regentschap te rekenen tot de punten, waarvan zo deze niet op de agenda komen, toch wordt aangegeven, hoe zij zullen worden behandeld. Staatssecretaris *Blom* waarschuwt er voor, dat men geen tegenstand in Indonesië oproept. Spreker deelt mede, dat deze kwestie ook in de CAVI is besproken. Daarbij is o.a. opgemerkt, dat een regeling van het regentschap in de parlementen der Uniepartners zal moeten worden aanvaard. Dit kan in Indonesië op belangrijke weerstand stuiten. Minister *Van*

Maarseveen zal laten nagaan of het beslist noodzakelijk is, dat een regeling voor het regentschap door de parlementen moet worden aanvaard. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat blijkens het telegram van de HC men geen militaire onderwerpen op de agenda wil plaatsen met uitzondering van de kwestie van de militaire missie. Hiertoe wordt besloten.

Minister *Van Maarseveen* stelt voor, dat in overeenstemming met het telegram van de HC de kwestie van de subsidiëring van godsdienstleraren als agendapunt vervalt. Minister *Götzen* acht dit aanvaardbaar, mits de bestaande toestand niet wordt gewijzigd. De *Minister-President* merkt op, dat de HC in deze geest de zaak zal kunnen bespreken. De *Raad* besluit dit agendapunt te schrappen.

Minister *Van Maarseveen* acht het niet wenselijk een 'steering committee' in te stellen, waarin ook de HC zitting zou hebben. Staatssecretaris *Blom* is van oordeel, dat de conferentie te kort zal duren om besluiten te nemen anders dan op de hoofdpunten; een steering committee acht spreker overbodig. Wellicht zal men zo nu en dan een huishoudelijke vergadering kunnen houden. Minister *Van den Brink* merkt op, dat aan de Beneluxministersconferenties ook steeds de ambassadeur deelneemt. Minister *Van Maarseveen* is niet tegen deelneming van de HC, indien duidelijk is, dat deze zijn instructies van de Nederlandse ministers ontvangt. Spreker stelt voor met de regeling van de kosten van de conferentie, genoemd in het onderhavige telegram, accoord te gaan. Daartoe wordt besloten.

c. *Paritaire commissie inzake Nieuw-Guinea*

Minister *Van Maarseveen* stelt voor in de paritaire commissie inzake Nieuw-Guinea van Nederlandse zijde geen politieke figuren te benoemen, doch een geheel ambtelijke commissie in te stellen met aan het hoofd eventueel een Minister of Staatssecretaris. De *Minister-President* is van oordeel, dat de Regering er van verzekerd moet kunnen zijn, dat de Nederlandse delegatie in de paritaire commissie het standpunt van de Regering zal verdedigen. Spreker stelt na enige verdere discussie voor tot voorzitter uit te nodigen een deskundige zoals b.v. Ir. Ringers. De *Raad* sluit zich bij deze gedachte aan. Staatssecretaris *Blom* wijst er op, dat de HC er op heeft aangedrongen ook bijzondere aandacht te besteden aan de opdracht aan deze commissie. De *Minister-President* stelt voor in de RAVI eventuele verdere suggesties inzake deze commissie te bespreken. Hiertoe wordt besloten.

d. *Decoraties* (Zie verslag ministeriële bespreking d.d. 2 Maart 1950, punt 2. #Zie ook notulen MR 9/3/50, punt 1.)

De *Raad* verklaart zich accoord met een telegram, dat Minister *Van Maarseveen* aan de HC zal zenden.

Dr. Prinsen verlaat de vergadering.

e. *Samenstelling Uniehof* (Zie notulen Ministerraad d.d. 27 Febr. 1950, punt 3c.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat Prof. Logemann bezwaar had een benoeming tot lid van het Uniehof te aanvaarden, aangezien hij nooit aan rechtspraak had gedaan en overladen met werk was. Prof. Logemann noemde Prof. Kolléwijn als bekwame kandidaat. De *Minister-President* legt er nog eens de nadruk op, dat de Indonesiërs geen bezwaar gevoelen tegen benoeming van iemand uit het overheidsbestuur en dat zij met een benoeming van Dr. Prinsen accoord zullen gaan, als hij geen Secretaris van de Ministerraad zal blijven. De *Raad* besluit vervolgens met op twee na algemene stemmen Dr. Prinsen uit te nodigen voor het lidmaatschap van het Uniehof.

Dr. Prinsen komt wederom ter vergadering.

De *Minister-President* doet mededeling van het besluit van de Raad. Dr. *Prinsen* zegt begrip te hebben voor de bezwaren, die men gevoelt tegen het zitting nemen van iemand uit de bestuurssector van de overheid in een rechtelijk college als het Uniehof; spreker is echter gevoelig voor het vertrouwen, dat de Raad in hem stelt. Hij verzoekt goed te vinden, dat hij de volgende dag aan minister Van Maarseveen mededeelt of hij deze benoeming zal aanvaarden. Staatssecretaris *Blom* merkt op, dat Mr. Rum heeft voorgesteld, dat alle zes leden van het Uniehof tegelijk zullen worden beëdigd. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

f. *Het staatsburgerschap van Indonesiërs in Nieuw-Guinea* (Zie notulen MR d.d. 13 Febr. 1950, punt 2l. #Zie ook notulen MR 9/3/50, punt 2 en notulen MR 17/7/50, punt 3h.)

Minister *Van Maarseveen* vraagt zich naar aanleiding van de correspondentie over dit punt af of het juist is de bewoners van Nieuw-Guinea, die niet tot de Irianen kunnen worden gerekend, tot Nederlands onderdaan te maken. Spreker geeft er de voorkeur aan deze bewoners van Nieuw-Guinea hun Indonesische staatsburgerschap te laten behouden. Dit zal het ook mogelijk maken op te treden tegen Indonesiërs, die agitatie voeren voor aansluiting van Nieuw-Guinea bij de RIS, waartoe zij volgens de Nederlandse Commissaris te Malakka door de Regeringen van de RIS en Oost-Indonesië worden geïnstrueerd. Minister *Wyers* merkt op, dat de Indonesiërs, die agitatie willen voeren, kunnen opteren voor het Nederlands onderdaanschap. Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat met deze mogelijkheid, waardoor zij hun Indonesiërschap zouden verloochenen, geen rekening behoeft te worden gehouden. Minister *Wyers* meent, dat men de moeilijkheden bij de nationaliteitskwesitie toch niet zal kunnen voorkomen, aangezien de Regering van het RIS het standpunt inneemt, dat ook de Irianen Indonesische staatsburgers zijn. Spreker gevoelt er het meeste voor om de toevoeging aan artikel 3 van het wetsontwerp te schrappen, tenzij de Nederlandse positie bij de bespreking ten aanzien van de toekomstige status van Nieuw-Guinea daardoor zou worden versterkt. Minister *Van Schaik* vraagt zich af, waarop het berust, dat de Indonesiërs in Nieuw-Guinea het Indonesische staatsburgerschap bezitten, aangezien op de RTC is bepaald, dat de status quo blijft gehandhaafd. Spreker is van oordeel, dat er in Indonesië eerst een federale wet inzake de nationaliteit zal moeten komen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat er ten aanzien van het staatsburgerschap van bewoners van Nieuw-Guinea op de RTC niets is bepaald. Dat de Indonesiërs op Nieuw-Guinea moeten worden beschouwd als Indonesische staatsburgers, berust op het afstammingsbeginsel. De *Minister-President* merkt op, dat de RIS een extreem standpunt inneemt. Spreker acht het beter dit punt op de Ministersconferentie te bespreken, waarbij men dan er mede accoord zal kunnen gaan, dat de in Indonesië geboren Indonesiërs op Nieuw-Guinea het Indonesische staatsburgerschap zullen hebben. Minister *Götzen* stelt voor in afwachting van de nadere bespreking het onderhavige wetsontwerp nog even aan te houden. Hiertoe wordt besloten.

g. *De taak van de UNCI*

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat de Regering van de RIS heeft gevraagd om de UNCI op te heffen. Spreker is van oordeel, dat de UNCI voorlopig nog in Indonesië werkzaam moet blijven. De *Minister-President* sluit zich hierbij aan. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat dit ook in overeenstemming is met de RTC-overeenkomst.

h. *Stukken uit het oude Landsarchief*

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat het oude Landsarchief in Indonesië een van de mooiste Europese archieven uit het Oosten is, dat belangrijke documenten bevat. Nagegaan zal kunnen worden of fotocopiëën van belangrijke documenten zoude kunnen worden gemaakt ten behoeve van het Rijksarchief. Minister *Götzen* merkt op, dat artikel 19 van de culturele overeenkomst over dergelijke onderwerpen handelt. De *Raad* besluit, dat dit punt door de gemengde culturele commissie zal kunnen worden behandeld.

i. *Overige onderwerpen*

1°. Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat Minister *Stikker* met de heer *Acheson* heeft gesproken over de zorgelijke situatie in Indonesië. *Acheson* heeft vervolgens *Cochran* opgedragen hierover een bespreking met *Hatta* te hebben.

2°. Minister *Van Maarseveen* deelt naar aanleiding van een opmerking van de Minister-President over een lijst van dossiers, die voor de soevereiniteitsoverdracht naar Nederland zijn overgebracht (telegram van de HC d.d. 28 Febr. 1950), mede, dat deze lijst bij nader onderzoek niet volledig blijkt te zijn, zodat men aanneemt, dat deze in Indonesië uit het geheugen is opgesteld.

- - -